

# Interkulturel pædagogik

## – med arabisk og dansk som eksempel

På det pædagogiske felt har der længe været en stigende interesse for flerkulturelle problemstillinger i den danske hverdag, men da der ikke findes nogen faste retningslinjer for en interkulturel pædagogik, har hver institution måttet udvikle sin egen pædagogiske praksis. For at institutionerne bedre kan manøvrere i den flerkulturelle kontekst, er der brug for at få udviklet specialiseret viden om det kulturelle møde. Der er behov for, at lærernes kompetencer understøttes af et specialiseret kendskab til den pædagogiske viden om det flerkulturelle samfund og den flerkulturelle skole eller uddannelse.

### En ny uddannelse

Syddansk Universitet Odense har i 2011 oprettet en bacheloruddannelse fordelt på to linjer, som gerne skulle imødekomme disse behov. De to linjer kaldes hhv. 'Interkulturel pædagogik og dansk som andetsprog' og 'Interkulturel pædagogik og arabisk'. Uddannelsens formål er ifølge studieordningen:



**DITTE LOUISE SEIBERT**

Bachelorstuderende, Syddansk Universitet  
[ditni11@student.sdu.dk](mailto:ditni11@student.sdu.dk)



**BIRLA MARIE SVENDSEN VINCENTS**

Bachelorstuderende, Syddansk Universitet  
[Bivini1@student.sdu.dk](mailto:Bivini1@student.sdu.dk)

... at give de studerende en række fagspecifikke og fagrelaterede kompetencer, der sætter dem i stand til at arbejde professionelt med interkulturel pædagogik. Dette både i en dansk, europæisk og global kontekst. Uddannelserne skal bibringe de studerende pædagogiske, kulturelle og kommunikative kompetencer, der kan modsvare udfordringerne fra det øgede internationale samkvem i håndteringen af etnisk, sproglig og kulturel diversitet og mangfoldighed. Uddannelserne skal således sætte de studerende i stand til at analysere og løse problemstillinger, der udspringer af øget migration og vanskelige kulturmøder – i fx børnehaver, skoler, fritidsklubber, behandlingshjem, hospitaler, humanitære organisationer, flygtningeinstitutioner, foreninger, biblioteker, kulturhuse, børnehjem og virksomheder. Bacheloruddannelsen kvalificerer den studerende til at varetage et bredt spektrum af erhvervsfunktioner, herunder at bidrage til at styrke professionaliseringen i integrationssektoren både i arbejdet med børn, unge, voksne og ældre ... (Studieordning 2011).

På uddannelsen skal der vælges mellem linjerne dansk som andetsprog og arabisk. Kombinationen af den interkulturelle pædagogiske uddannelse med et sprogfag menes at resultere i en brugbar og relevant færdighed. Sproget er den største del af vores identitet og fortæller noget om tilhørsforhold og kultur. Med den teoretiske ekspertise, som de studerende opnår på dansk som andetsprogslinjen, vil det være muligt for dem at vejlede og rådgive uddannelsesinstitutioner om hvorledes de udfordringer, som opstår i undervisningen af dansk som andetsprog, kan tackles. Det kunne bl.a. handle om den pragmatik, som er kulturelt forankret i det danske sprog, og som er indforstået for den, som har det som modersmål. De studerende, der vælger den arabiske linje, opnår en dagligdags færdighed i det arabiske sprog, men tilegner sig også et indblik i den mangfoldige arabiske kultur. Arabisk er et af de største minoritetsprog i Danmark, og for at imødekomme medlemmer af denne befolkningsgruppe og respektere dens kulturelle identitet kan der være behov for konsulenter med en interkulturel pædagogisk viden i kombination med den arabisksproglige færdighed og indsigt. Denne sammensatte kompetence vil først og fremmest være en stærk force i integrationsarbejdet i Danmark, men også på det internationale niveau.

Der er endnu kun oprettet en bacheloruddannelse, men ifølge Det Humanistiske Fakultet, Syddansk Universitet Odense, er det muligt for de studerende allerede herefter at blive aktører på det operationelle niveau. I forbindelse med akkrediteringen af uddannelsen blev der indhentet aftagerudtalelser fra både private og offentlige virksomheder, som skrev, at de ville kunne profitere af ansatte med ovennævnte faglige kvalifikationer.

## Vores erfaringer med studiet

Vi er i skrivende stund studerende på 2. semester på interkulturel pædagogik. Et hold på 60 studerende med forskellige etniske og kulturelle baggrunde. Denne diversitet giver en god afspejling af dagens Danmark, og der er rig mulighed for at debattere på tværs af forskellige religioner og ideologier. Det giver en styrke for os alle i vores videre navigation i de flerkulturelle udfordringer, som venter på den anden side af studiet. I vores debatter og samarbejder møder vi de barrierer, som kan optræde ved sproglige, moralske eller kulturelle forskelligheder. Det var en svær start med etiske konfrontationer især omkring holdets sociale samvær uden for skolen. Men det er med til at udvide vores forståelse for hinanden, og vi lærer at finde et 'fælles tredje' – en udvej for at bevare sig selv og samtidig give plads til den andens 'særhed'. Konfrontationerne samt pensum giver os også en forståelse for, hvorfor det kan være så svært at værne om alles værdier i et flerkulturelt samfund. Det giver os en indsigt i, hvorfor både etniske minoritetsgrupper og den nationale majoritetsgruppe vil bevare deres egen kultur og ikke nødvendigvis er villig til samspil. I takt med vores vidensudvikling skærpes opmærksomheden, og vi ser, at der findes flere mulige måder at praktisere interkulturel pædagogik på. Vi bliver beriget med teoretiske redskaber, som må mangle på andre af vores medstuderendes hold, hvor diversitet også gør sig gældende, og hvor udfordringerne må være af samme størrelse i holdarbejdet. De udfordringer forventer vi at kunne afhjælpe ved endt uddannelse som praktiserende konsulenter. Fagkombinationen af det pædagogiske og det sproglige optimerer vores muligheder for at arbejde ud fra både det humanistiske og det sprogteoretiske område. Det pædagogiske, ikke-sproglige fag styrker det sproglige fag ved at give os en indsigt i, hvordan mennesket tilegner sig et nyt sprog og en ny kultur. Sprog viser sig at være en essentiel del af identiteten, vi får derfor forståelse for, hvorfor andre mennesker tænker og agerer anderledes end os selv. Der er naturligvis forskellige baggrunde for de studerendes

valg af studiet. For nogle er det en del af deres egen eller deres forældres livshistorie at være ny og anderledes i Danmark. For andre er det en observation af kulturelle og etniske problemer på en arbejdsplads, der har ledt dem til ønsket om at gøre en forskel. Der er indlagt praktisk arbejde i de fleste fag, som omfatter observation og opgaveskrivning om selvvalgte, flerkulturelle institutioner. Dette forøger både kendskabet til de kommende arbejdsfelter og sætter den studerende ind i den sociologiske forskning, som også kunne være en kommende arbejdsopgave.

## Den globale medborger

Nutidens Danmark er et mere og mere globaliseret samfund, hvor alliancer og broer skabes med andre lande. Verden hænger mere sammen end tidligere, og landene samarbejder for at skabe det bedst mulige fællesskab. Den 'globale medborger' kunne være svaret på fremtidens medborger. Hvilket skal opfattes således, at individet er i stand til at rumme og acceptere de fremmede kulturer og ønsker at skabe en forbindelse til dem. Desuden interesserer den 'globale medborger' sig for resten af verden og ønsker at sætte problematikker fra andre verdensdele på dagsordenen. Netop sådan en indstilling til den globale verden har vi brug for i dagens Danmark. Vores fælles vision på holdet er, at de næste generationer skal blive dannede individer med forståelse, accept og respekt for andre kulturer samt have den opfattelse, at den globale mangfoldighed er et fælles projekt. Det er et projekt med mange udfordringer, men som det vides, løftes der bedst i flok. Skabelsen af denne rummelige medborger er en udfordrende proces. Men med den erhvervede teoretiske viden, de pædagogiske værktøjer og de sproglige kompetencer, vi formodes at opnå på uddannelsen, er der grundlag for, at vi som konsulenter kan rådgive i forhold til det integrationsarbejde, der foregår ved optagelsen af nye danske medborgere generelt og i specifikke institutioner. Vi kan bidrage til, at der blandt andet opnås forståelse for og accept af hinandens etniske og unikke forskellighed og værdier. Der er mange aspekter, der indgår, som f.eks. sprog, kultur og religion. Specielt disse synes at være vigtige for at forstå problematikkerne i integrationsarbejdet, og det er også dem, vi selv stifter bekendtskab med i vores egen hverdag på universitetet. Det kunne tyde på, at manglende viden er baggrund for de fordomme, der opstår kulturerne imellem. Det må vi til livs. Vi skal have skabt en forståelse og en interesse hos alle medborgere – alle etniciteter – for vores fælles nationale og globale samfund.

## Litteratur

Studieordning for Bacheloruddannelsen i interkulturel pædagogik og arabisk, 21. juni 2011, Studienævn for pædagogik Syddansk Universitet.

Studieordning for Bacheloruddannelsen i interkulturel pædagogik og dansk som andetsprog, 21. juni 2011, Studienævn for pædagogik Syddansk Universitet.

### **Bosnisk**

Kada učimo nove jezike i upoznajemo nove kulture i društva, obrazujemo se da budemo svjetski ljudi. To se takodje dešava kada mi kao stranci učimo danski jezik i upoznajemo dansku kulturu i odnose u društvu.

### **Dansk**

Når vi lærer nye sprog og får kendskab til nye kulturer og nye samfund, uddanner vi os til verdensborgere. Det sker også, når vi som udlændinge lærer dansk og får kendskab til kultur- og samfundsforhold i Danmark.